

ЗВІТ

про діяльність Бюро економічної безпеки України за 2023 рік

**(відповідно до статті 35 Закону України
«Про Бюро економічної безпеки України»)**

ЗМІСТ

Загальні підсумки та результати	3
Результати інформаційно-аналітичної діяльності БЕБ	6
Протидія правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави	22
Взаємодія та співпраця	38
Співпраця з уповноваженими органами іноземних держав, міжнародне співробітництво	40
Співпраця з недержавними організаціями та медіа	45
Результати роботи щодо зниження корупційних ризиків	48
Кошторис БЕБ та стан його виконання	51
Інші відомості, що стосуються результатів діяльності БЕБ та виконання покладених на нього завдань	55

ЗАГАЛЬНІ ПІДСУМКИ ТА РЕЗУЛЬТАТИ

2023 рік став роком випробувань і боротьби, визначення нових завдань та пріоритетів в умовах збройної агресії російської федерації, відновлення країни та протистояння викликам, що постають перед нашою державою й суспільством.

Бюро економічної безпеки України як центральний орган виконавчої влади, на який покладаються завдання щодо протидії правопорушенням, що посягають на функціонування економіки держави, у відповідь на ці виклики спрямувало у 2023 році максимальні зусилля на перешкоджання вчиненню і боротьбу з економічними злочинами, виявлення, оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави та їх мінімізації.

БЕБ є органом державної влади, що впроваджує нову філософію, в основу якої покладено аналітичну складову як ефективний інструмент не тільки виявлення правопорушень, що вже вчинені та мають негативні наслідки для економіки країни, а й превентивного впливу на такі правопорушення.

Концепція діяльності БЕБ у минулому році будувалася з урахуванням основних засад, закріплених у Комплексному стратегічному плані реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки, схваленому Указом Президента України від 11 травня 2023 року № 273/2023. Зокрема, впроваджено ідеї організації діяльності БЕБ, що передбачають комплексні зміни всіх аспектів функціонування: від підготовки й добору на службу високопрофесійних працівників до забезпечення ефективності функціонування системи на основі міжнародних стандартів.

Метою діяльності БЕБ є мінімізація та усунення ризиків у сфері економіки із застосуванням найкращих зразків світової практики з цих питань.

У 2023 році, як і у 2022-му, основні зусилля БЕБ було спрямовано на здійснення ризик-орієнтованої аналітичної діяльності, що базується на використанні новітніх інформаційних технологій і дієве й ефективно запобігання, виявлення, припинення та розслідування кримінальних правопорушень, що посягають на функціонування економіки держави, з дотриманням міжнародних стандартів та принципу верховенства права.

Результати діяльності БЕБ у цій сфері свідчать про позитивну динаміку як у роботі аналітичних підрозділів БЕБ, так і в роботі підрозділів детективів.

Зокрема, БЕБ забезпечено відшкодування збитків державному бюджету за закінченими кримінальними провадженнями в обсязі, що є одним із найбільших серед усіх органів правопорядку.

Боротьба з економічними злочинами та захист економічної безпеки держави є важливими завданнями, оскільки вони спрямовані на збереження стабільності та процвітання країни. Злочини у сфері економіки можуть суттєво підірвати

соціальну та економічну структуру та справляти негативний вплив на економічний розвиток, а тому результативна протидія цим явищам сприяє підвищенню ефективності державного управління, забезпеченню справедливості та покращенню інвестиційного клімату.

Захист економічної безпеки охоплює санкції, правові механізми та співпрацю міжнародних організацій з метою запобігання вчиненню і припинення потенційно небезпечних економічних дій, спрямованих на державний економічний сектор.

Важливість цих заходів полягає в тому, що економічна безпека є ключовою складовою національної безпеки. Стабільність економіки сприяє соціальному процвітанню, розвитку бізнесу та забезпечує високий рівень життя громадян.

Своєчасне та фахове реагування на економічні злочини працює на поліпшення репутації країни в міжнародному вимірі, її привабливості для залучення іноземних інвестицій.

Ефективна боротьба з економічними злочинами передбачає вдосконалення законодавства та правопорядку, зокрема у сфері фінансового контролю та регулювання.

Зважаючи на те, що міжнародна співпраця є одним із ключових важелів у боротьбі з транскордонними економічними злочинами, у 2023 році БЕБ активно долучалося до міжнародних заходів з обміну досвідом і налагодження дієвого співробітництва.

Водночас, враховуючи рекомендації міжнародних партнерів і попередній досвід роботи, БЕБ долучилося до розроблення законопроектів, якими передбачено реформування органу.

Забезпечення економічної безпеки держави – це те глобальне завдання, виконання якого покладено на БЕБ. Запорукою його виконання є розбудова інституційної спроможності органу та впровадження в діяльність БЕБ найвищих світових стандартів.

На шляху інституційного становлення БЕБ у 2023 році за участю наукової спільноти розроблено та затверджено Стратегію інституційного розвитку БЕБ до 2027 року (далі – Стратегія), яка визначає візію, місію та цінності органу.

Згідно зі Стратегією, яку напрацьовано з урахуванням загальних напрямів розвитку правоохоронних органів України в умовах **повномасштабного військового вторгнення російської федерації**, основними завданнями БЕБ є:

- забезпечення національних інтересів у сфері економічної безпеки та підтримання сталого розвитку економіки країни;

- забезпечення стійкості економіки України в умовах негативних проявів, спричинених як внутрішніми, так і зовнішніми чинниками криміногенного

характеру, у тому числі протидія зовнішньому впливу на економічну безпеку України з боку російської федерації та інших країн;

- інтеграція України у європейську систему протидії правопорушенням у сфері економіки.

Пріоритетами БЕБ відповідно до Стратегії є:

- захист фінансових інтересів держави;

- детінізація національної економіки;

- захист бізнесу від протиправних посягань;

- сприяння забезпеченню інвестиційної привабливості для міжнародних інвесторів.

Одним із основних напрямів інституційного розвитку БЕБ визначено підвищення ефективності управлінської діяльності, удосконалення системи управління, що допоможе керівному складу ефективніше використовувати ресурси БЕБ, виявляти та своєчасно усувати недоліки в управлінні.

Успішна реалізація Стратегії в межах компетенції БЕБ дасть змогу забезпечити економічну стійкість і невразливість національної економіки до зовнішніх і внутрішніх загроз, а також підвищити інвестиційну привабливість України.

Попри всі зовнішні негативні чинники, БЕБ відповідально й ефективно виконувало у 2023 році визначені законодавством завдання, свідченням чого є показники, досягнуті на кінець звітного періоду.

РЕЗУЛЬТАТИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БЕБ

У 2023 році особливу увагу було зосереджено на аналітичній роботі органу, завдяки чому досягнуто вагомих результатів у превенції економічних правопорушень.

Діяльність інформаційно-аналітичних підрозділів БЕБ спрямована на виявленні ризиків у бюджетній, податковій, митній, грошово-кредитній та інвестиційній сферах. З цією метою аналітиками застосовується ризик-орієнтований підхід, який є невід'ємним елементом системи протидії економічним правопорушенням, що посягають на інтереси України та ЄС.

Під час застосування означеного підходу в ході здійснення кримінального аналізу проводиться опрацювання загроз економічній безпеці держави із використанням профілів ризиків вчинення кримінальних правопорушень, які їх характеризують та сприяють якісній ідентифікації.

На даний час розроблено та впроваджено у роботу 26 профілів ризиків вчинення кримінальних правопорушень, що підслідні БЕБ, які включають 190

типових схем протиправної діяльності, більше 1600 індикаторів (маркерів) ризиків, загальних та спеціальних.

Систематизація відомостей у відповідності до структури профілю ризику дозволяє ідентифікувати ризики кримінальних правопорушень, оцінити їх та визначити тенденції й динаміку явищ протиправного характеру, найбільш вразливі місця економічної безпеки держави, за результатами чого напрацьовувати найбільш ефективні моделі протидії.

З метою реалізації визначених підходів до опрацювання ризиків вчинення кримінальних правопорушень у сфері економіки БЕБ розроблено та впроваджено комплексний механізм їх опрацювання.

Впровадження в роботу аналітиків БЕБ профілів ризиків дозволило мінімізувати вплив суб'єктивного фактору під час ідентифікації та оцінювання ризиків в сферах економіки, що дозволило підвищити ефективність їх діяльності.

Зокрема, у 2023 році аналітики БЕБ створили **1 277** аналітичних продуктів щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави (у формі висновку аналітика – 1 005 на суму 155,9 млрд грн, у формі аналітичної довідки – 272 на суму 51,6 млрд грн) на загальну суму **207,5 млрд грн**, із них:

- на запити підрозділів детективів БЕБ, які здійснюють розслідування кримінальних правопорушень, створено **564** аналітичні продукти на суму **55,1 млрд грн**;

- інформаційно-пошукова робота (виявлення потенційних ризиків) – **201** аналітична довідка на суму **47,2 млрд грн**;

- планова інформаційно-аналітична робота (виявлення наявних ризиків, оформлених в аналітичних продуктах) – **512** аналітичних продуктів на суму **105,2 млрд грн**.

Аналітиками БЕБ здійснюється системна робота з оцінювання ризиків у сфері економіки та прогнозування їх негативного впливу. За результатами такої роботи готуються рекомендації для державних органів, а також пропозиції щодо внесення змін до нормативно-правових актів.

Надіслано **650** рекомендацій до державних органів, органів місцевого самоврядування, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів для здійснення заходів, спрямованих на недопущення втрат бюджету, завдяки чому вдалося запобігти втратам держави в сумі **8,8 млрд грн**, із них:

- від незаконного відшкодування податку на додану вартість – у сумі **2,1 млрд грн**;

- не допущено розкрадання **1,5 млрд грн** під час тендерних процедур у бюджетній сфері;

- упереджено розповсюдження ризикового податкового кредиту з ПДВ у сумі **5,2 млрд грн** за рахунок анулювання свідоцтва платників ПДВ, чим

унеможливлено подальше використання зазначених сум ліміту підприємствами реального сектору економіки для формування податкового кредиту та мінімізації податкових зобов'язань.

Подано **20** пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки щодо ризиків втрат бюджету.

901 висновок аналітика на суму **150,5 млрд грн** використано в ході досудового розслідування.

Виявлення та управління ризиками в бюджетній сфері

Створено **269** аналітичних продуктів щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави, на загальну суму **41,7 млрд грн**.

Надіслано до державних органів, органів місцевого самоврядування, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів **407** рекомендацій для здійснення заходів, спрямованих на недопущення втрат бюджету, що дозволило упередити втрати держави на суму **1,5 млрд грн**.

Подано **3** пропозиції щодо вжиття заходів та внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки, серед яких:

- пропозиції Кабінетові Міністрів України щодо внесення зміни до Порядку розпорядження майном акціонерного товариства «Українська залізниця», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 листопада 2017 р. № 1054, доповнивши перелік майна, яке реалізовується на конкурентних засадах шляхом проведення електронних аукціонів, щобеневою продукцією та ініціювання здійснення аудиту ефективності діяльності АТ «Укрзалізниця» з питань реалізації впродовж 2017 – 2023 років щобеневої продукції за прямими договорами, поза проведенням аукціонів, за цінами нижче ринкових. Прем'єр-міністром доручено Державній аудиторській службі України провести аудит ефективності АТ «Укрзалізниця» з вище згаданих питань. Аудит завершено, АТ «Укрзалізниця» подано коментарі та заперечення до проекту аудиторського звіту;

- пропозиції Кабінетові Міністрів України щодо проведення Міністерством юстиції України антикорупційної експертизи постанов Уряду, якими закріплено винагороду електронних майданчиків та передачі функції доступу учасників до електронних систем до центрального органу виконавчої влади, визначеного Кабінетом Міністрів України;

- пропозиції Кабінетові Міністрів України щодо розроблення Міністерством фінансів України проекту Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України», яким буде поновлено документальні позапланові перевірки органами податкової служби суб'єктів господарювання, які є отримувачами бюджетних коштів, та наступних по ланцюгу руху коштів постачальників товарів (робіт, послуг).

Окремі кейси в бюджетній сфері

1. Під час інформаційно-аналітичної діяльності з відпрацювання підприємств, які отримували бюджетні кошти для виконання робіт з будівництва та благоустрою автошляхів України, виявлено факти ухилення від сплати податків шляхом невідображення в документах податкової звітності коштів, фактично отриманих від служб автомобільних доріг низки областей, та незаконного формування податкового кредиту з ПДВ за взаємовідносинами з ризиковими підприємствами на загальну суму понад **290 млн грн.**

За результатами розгляду висновку аналітика розпочато слідство.

2. Аналітиками БЕБ виявлено факти проведення ризикових операцій підприємствами постачальниками одягу, продуктів харчування, палива та запчастин в підрозділи Міністерства оборони України на загальну суму **11,8 млрд грн.**

Створено **19** аналітичних продуктів, матеріали яких передано до підрозділів детективів БЕБ, за результатами розгляду внесено відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань (далі – ЄРДР) або долучено до матеріалів раніше розпочатих кримінальних проваджень.

Виявлення та управління ризиками в податковій сфері

Створено **849** аналітичних продуктів щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави, на загальну суму **87,7 млрд грн.**

За напрямками:

- за напрямом необлікованого виготовлення та реалізації підакцизної продукції – **139** аналітичних продуктів на суму **36,7 млрд грн**, з них щодо:

лікеро-горілчаних виробів, спирту та біоетанолу – **45** аналітичних продуктів на суму **25,3 млрд грн**;

тютюнових виробів – **52** аналітичні продукти на суму **5,0 млрд грн**;

пально-мастильних матеріалів – **42** аналітичні продукти на суму **6,4 млрд грн.**

- за напрямом заволодіння бюджетними коштами внаслідок незаконного відшкодування ПДВ з бюджету – **112** аналітичних продуктів на суму **3,3** млрд грн;

- за напрямом незаконної організації діяльності грального бізнесу – **8** аналітичних продуктів на суму **11,0** млрд грн.

Надіслано **59** рекомендацій щодо блокування вебсайтів та ризиків втрат бюджету на ринку підакцизних товарів.

За результатами направлених рекомендацій БЕБ на адресу Національного центру оперативно-технічного управління електронними комунікаційними мережами України та Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації, за 2023 рік **заблоковано діяльність понад 450 вебсайтів**, за допомогою яких здійснюється реалізація алкогольної та тютюнової продукції без марок акцизного податку та відповідної ліцензії в мережі Інтернет.

Подано пропозиції Кабінетові Міністрів України, Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики та Міністерству фінансів України щодо внесення змін до нормативно-правових актів, якими запропоновано вирішити питання накопичених залишків імпортованої тютюнової сировини, з яких не виготовляється тютюнова продукція та не сплачується акцизний податок, а також державного механізму, який запровадив би чіткий контроль за рухом тютюнової сировини та унеможливив би використання протиправних схем списання імпортованої тютюнової сировини у зв'язку із закінченням термінів придатності чи втратою тютюнової сировини без факту виготовлення продукції.

Пропозиції БЕБ знайшли своє відображення в проєкті Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального», реєстр. № 10346 від 14.12.2023, зокрема, запровадження обсягів витрат і втрат під час ферментації тютюну та виготовлення тютюнової продукції.

Інші пропозиції БЕБ щодо посилення державного контролю за обігом тютюнової сировини, серед яких запровадження податкового векселя на суму акцизного податку під час ввезення (імпорту) тютюнової сировини, режиму ліцензування для ферментаційних заводів і ряду інших пропозицій, перебувають на стадії розгляду у профільних міністерстві та Комітеті ВРУ.

Окремі кейси в податковій сфері за напрямом необлікованого виготовлення та реалізації підакцизної продукції

1. Аналітики БЕБ здійснили аналіз господарської діяльності низки суб'єктів господарювання, виробничі потужності яких дають змогу виготовляти етиловий спирт, на предмет обсягів придбаної сировини і компонентів, що є

невід'ємною частиною виробничого процесу та розрахунку орієнтовної кількості спирту, який можливо з них виготовити. За результатами аналітичних досліджень встановлено можливе незаконне виготовлення спирту етилового, що призвело до ймовірного ухилення від сплати акцизного податку в сумі понад **3,6 млрд грн**. Матеріали створених 19 аналітичних продуктів передано до підрозділів детективів БЕБ, за результатами розгляду внесено відомості до ЄРДР або долучено до матеріалів раніше розпочатих кримінальних проваджень.

2. За результатами аналізу господарської діяльності низки суб'єктів господарювання, які здійснюють виготовлення та реалізацію біоетанолу під виглядом інших товарних позицій, з яких не сплачується акцизний податок, встановлено, що це призвело до ймовірного ухилення від сплати акцизного податку в сумі понад **11,5 млрд грн**. Матеріали створених 6 аналітичних продуктів передано до підрозділів детективів БЕБ, за результатами розгляду внесено відомості до ЄРДР або долучено до матеріалів раніше розпочатих кримінальних проваджень.

3. Крім того, аналітики БЕБ здійснили аналіз господарської діяльності підприємства, яке здійснює ферментацію тютюнової сировини з подальшою реалізацією для виготовлення готової продукції. За результатами аналітичного дослідження встановлено внесення до документів податкової звітності завідомо неправдивих відомостей щодо втрат тютюнової сировини, що призвело до ненадходження до державного бюджету акцизного податку в сумі понад **200 млн грн**. Матеріали створеного аналітичного продукту передано до підрозділу детективів БЕБ, за результатами розгляду внесено відомості до ЄРДР.

Протидія незаконному відшкодуванню ПДВ

Створено **112** аналітичних продуктів щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави, на загальну суму **3,4 млрд грн**.

До органів ДПС надіслано **71** рекомендацію щодо суб'єктів господарювання, які неправомірно заявили до бюджетного відшкодування ПДВ, завдяки чому вдалося запобігти втратам держави в сумі **2,1 млрд грн**.

Подано **5** пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки:

- Комітетові Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, Кабінетові Міністрів України – щодо внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 року № 1238 «Про затвердження переліку достатніх підстав, які надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку»;

- Комітетові Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, Комітетові Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів, Кабінетові Міністрів України, Міністерству соціальної політики України, Міністерству фінансів України, Міністерству економіки України – щодо зміни підходу під час застосування податкової пільги для підприємств та організацій громадських об'єднань осіб з інвалідністю в частині посилення вимог і контролю за наданням дозволу на право користування пільгами з оподаткування та посилення контролю з боку ДПС щодо подання звітності про напрями використання коштів, вивільнених завдяки отриманню податкової пільги;

- Міністерству фінансів України, Комітетові Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики, Кабінетові Міністрів України – стосовно доповнення Податкового кодексу України положеннями щодо права контролюючих органів бути присутніми та брати участь у проведенні інвентаризації основних засобів;

- Міністерству фінансів України, Міністерству економіки України – стосовно доповнення статті 200 Податкового кодексу України положеннями про виключення із суми ПДВ, яку заявив до бюджетного відшкодування платник податку, який здійснює діяльність у сфері торгівлі, суми від'ємного значення ПДВ, сформованого за рахунок товарних залишків.

Протидія незаконній діяльності з організації грального бізнесу

Створено **8** аналітичних продуктів щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави, на загальну суму **11,1 млрд грн**, із них:

Надіслано **10** рекомендацій щодо ризиків втрат бюджету та блокування вебсайтів.

За результатами направлених рекомендацій, заблоковано діяльність понад **1,8 тис** вебсайтів, за допомогою яких здійснюється організація та проведення азартних ігор в мережі Інтернет без відповідної ліцензії.

Окремі кейси у сфері протидії незаконній діяльності з організації або проведення азартних ігор

Аналітики БЕБ виявили ризики ухилення від сплати податків в особливо великих розмірах у сфері організації та проведення азартних ігор казино в мережі Інтернет з боку групи компаній, які, не відображаючи загальну суму нарахованих та виплачених доходів у вигляді вигравів (призів), ухилилися від сплати податків на загальну суму понад **520 млн грн**.

Матеріали створених 5 аналітичних продуктів передано до підрозділів детективів БЕБ, за результатами розгляду внесено відомості до ЄРДР або долучено до матеріалів раніше розпочатих кримінальних проваджень.

Виявлення та управління ризиками в митній сфері

Створено 125 аналітичних продуктів щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави, на загальну суму 20,5 млрд грн, із них:

Окремі кейси в митній сфері

1. Під час аналізу зовнішньоекономічних операцій встановлено групу підприємств-імпортерів, які під виглядом товару «труби сталеві холоднокатані» перемістили на митну територію України значну кількість сталевих безшовних гарячедеформованих труб походженням із Китайської Народної Республіки без сплати антидемпінгового мита, передбаченого законодавством України в митній сфері. Зазначені протиправні дії призвели до ненадходження антидемпінгового мита та податку на додану вартість до державного бюджету в сумі понад 84,5 млн грн. Матеріали створених 3 аналітичних продуктів передано до підрозділу детективів БЕБ, за результатами розгляду внесено відомості до ЄРДР або долучено до матеріалів кримінального провадження.

2. В ході проведення аналізу здійснених фінансово-господарських операцій ряду СГД встановлено ймовірне не відображення в податковій звітності реалізації ввезених транспортних засобів у кількості понад 23,9 тис одиниць, які в подальшому були реалізовані за готівкові кошти.

Матеріали створених 9 аналітичних продуктів на загальну суму 463 млн грн передано до підрозділів детективів БЕБ, за результатами розгляду внесено відомості до ЄРДР або долучено до матеріалів раніше розпочатих кримінальних проваджень.

Оцінювання загроз та ризиків у сфері експорту сільськогосподарської продукції

Створено 59 аналітичних продуктів щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави, на загальну суму 9,3 млрд грн.

Надіслано 1 рекомендаційний лист до державних установ щодо наявних ризиків втрат бюджету.

Подано 5 пропозицій щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки щодо наявних ризиків втрат бюджету:

- Міністерству економіки України – щодо зменшення ризиків неповернення валютної виручки та несплати податків, зборів та інших платежів експортерами сільськогосподарської продукції;
- Державній митній службі України – щодо ініціювання в межах компетенції

змін до нормативно-правових актів з метою запровадження дієвого режиму експортного забезпечення;

- Міністерству економіки України – щодо заборони експорту сільськогосподарської продукції за періодичною митною декларацією, оформленою до запровадження режиму експортного забезпечення та запровадження відповідно до законодавства режиму експортного забезпечення товарів;

- Кабінетові Міністрів України та Міністерству економіки України – щодо розроблення проєктів нормативно-правових актів, якими буде введено в дію режим експортного забезпечення та поновлено документальні перевірки дотримання вимог законодавства України з питань митної справи.

Виявлення та управління ризиками в грошово-кредитній та інвестиційній сфері

Створено **34** аналітичні продукти щодо правопорушень, які впливають на економічну безпеку держави, на загальну суму **57,5 млрд грн**.

Надіслано **9** рекомендацій до державних органів, органів місцевого самоврядування, розпорядників / одержувачів бюджетних коштів для здійснення заходів, спрямованих на недопущення втрат бюджету.

Подано пропозиції Секретаріатові Кабінету Міністрів України щодо прийняття пропозицій БЕБ до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про координацію та моніторинг міжнародної технічної допомоги», що дасть змогу БЕБ реалізувати превентивну функцію під час використання коштів країн ЄС, наданих у вигляді міжнародної технічної допомоги, гарантувати міжнародним партнерам ефективне використання таких коштів та залученої допомоги, підвищуючи авторитет України як надійного партнера та потенційного члена ЄС з дотриманням принципів верховенства права.

Окремі кейси в грошово-кредитній та інвестиційній сфері

За результатами аналізу інформації в грошово-кредитній та інвестиційній сфері аналітики БЕБ виявили схему ухилення від сплати податків на суму понад **920 млн грн** групою страхових компаній, які штучно завищували власні витрати, за рахунок проведення безтоварних операцій із придбання цінних паперів та послуг із перестраховування в контрагентів, що мають ознаки фіктивності.

На підставі аналізу створено та передано до підрозділу детективів БЕБ аналітичний продукт, який за результатами розгляду долучено до матеріалів кримінального провадження.

Окремі кейси у сфері отримання та використання міжнародної технічної допомоги

За результатами інформаційно-пошукової та аналітично-інформаційної роботи виявлено ризики, пов'язані з отриманням та використанням міжнародної технічної допомоги, а саме щодо неефективного використання місцевими радами коштів країн ЄС у сумі понад 37 млн євро, виділених у рамках Програми «Житло для внутрішньо переміщених осіб та відновлення звільнених міст в Україні» через міжнародну фінансову установу в порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України.

Установлено, що місцеві ради орієнтовно вдвічі завищили вартість будівельних робіт порівняно із загальноприйнятими будівельними нормами, визначеними наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 17 травня 2023 року № 408, уклали договори про закупівлю товарів, робіт і послуг без проведення процедур закупівель, не подали на державну реєстрацію План закупівель товарів, робіт і послуг за кошти країн ЄС.

З метою запобігання неефективному використанню коштів міжнародної технічної допомоги БЕБ надіслало протягом 2023 року **6 рекомендацій** розпорядникам коштів країн ЄС щодо посилення контролю за розподілом таких коштів.

У результаті розгляду вказаних рекомендацій розпорядники коштів зменшили вартість будівельних робіт із будівництва з одночасним збільшенням у понад два рази об'ємів загальної площі, скасували тендер у зв'язку із завищенням вартості будівельних робіт, які не відповідали загальноприйнятим будівельним нормам, та розірвали договір, укладений без використання електронної системи публічних закупівель. Крім того, розпорядники коштів зобов'язалися дотримуватися вимог положень Порядку залучення та використання міжнародної технічної допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 153, та подати (змінити) відповідний план закупівлі за кошти країн ЄС.

ПРОТИДІЯ ПРАВОПОРУШЕННЯМ, ЩО ПОСЯГАЮТЬ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ДЕРЖАВИ

1. Кількість зареєстрованих заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, віднесені законом до підслідності Бюро економічної безпеки України, з урахуванням навантаження на одного детектива

Упродовж 2023 року в БЕБ зареєстровано **3 426 заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення**, віднесені законом до підслідності БЕБ. Навантаження на одного детектива становить **10 заяв і повідомлень** про кримінальні правопорушення.

2. Кількість оперативно-розшукових справ та зареєстрованих за їх матеріалами кримінальних проваджень, що перебувають у провадженні Бюро економічної безпеки України

Протягом 2023 року детективами БЕБ заведено 2 оперативно-розшукові справи, які перебувають у провадженні.

Кримінальні провадження за їх матеріалами не реєструвалися.

3. Кількість кримінальних проваджень, що перебували у провадженні Бюро економічної безпеки України за звітний період

Протягом 2023 року в провадженні детективів БЕБ перебувало 4 558 кримінальних проваджень, із яких у звітному періоді розпочато безпосередньо детективами БЕБ 2 072 провадження (у тому числі виділені в окреме провадження згідно з частиною 3 статті 217 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), зокрема щодо вчинення кримінальних правопорушень, підслідних детективам БЕБ відповідно до частини 3 статті 216 КПК України, а саме за:

- статтею 191 Кримінального кодексу України (далі – КК України) – 213;
- статтею 199 КК України – 79;
- статтею 200 КК України – 27;
- статтею 203-2 КК України – 26;
- статтею 204 КК України – 371;
- статтею 205-1 КК України – 189;
- статтею 206 КК України – 13;
- статтею 206-2 КК України – 14;
- статтею 209 КК України – 102;
- статтею 210 КК України – 27;
- статтею 211 КК України – 8;
- статтею 212 КК України – 666;
- статтею 212-1 КК України – 22;
- статтею 218-1 КК України – 2;
- статтею 219 КК України – 10;
- статтею 220-2 КК України – 2;

- статтею 222 КК України – 5;
- статтею 229 КК України – 84;
- статтею 233 КК України – 4;
- статтею 358 КК України – 29;
- статтею 364 КК України – 44;
- статтею 366 КК України – 62.

Крім того, за визначеною прокурорами підслідністю, детективи БЕБ здійснювали досудове розслідування 73 кримінальних правопорушень, підслідних іншим органам, а саме за:

- статтею 110 КК України – 2;
- статтею 111 КК України – 10;
- статтею 113 КК України – 1;
- статтею 177 КК України – 1;
- статтею 182 КК України – 1;
- статтею 185 КК України – 2;
- статтею 190 КК України – 6;
- статтею 201 КК України – 2;
- статтею 240 КК України – 3;
- статтею 255 КК України – 4;
- статтею 263 КК України – 14;
- статтею 309 КК України – 6;
- статтею 333 КК України – 1;
- статтею 357 КК України – 1;
- статтею 361 КК України – 1;
- статтею 362 КК України – 1;
- статтею 365 КК України – 1;
- статтею 367 КК України – 7;
- статтею 371 КК України – 1;
- статтею 382 КК України – 2;
- статтею 383 КК України – 1;
- статтею 388 КК України – 2;
- статтею 197-1 КК України – 3.

У 389 кримінальних провадженнях 507 особам повідомлено про підозру за:

- статтею 191 КК України – 26;
- статтею 199 КК України – 10;
- статтею 200 КК України – 7;
- статтею 203-2 КК України – 5;
- статтею 204 КК України – 110;
- статтею 205-1 КК України – 89;

- статтею 209 КК України – 12;
  - статтею 212 КК України – 80;
  - статтею 212-1 КК України – 14;
  - статтею 222 КК України – 1;
  - статтею 229 КК України – 14;
  - статтею 358 КК України – 2;
  - статтею 364 КК України – 5;
  - статтею 366 КК України – 8,
- та за іншими статтями КК України:
- статтею 111-1 КК України – 1;
  - статтею 363 КК України – 1;
  - статтею 367 КК України – 3;
  - статтею 388 КК України – 1.

У 2023 році за результатами здійснення досудового розслідування детективи БЕБ направили до суду 342 кримінальні провадження, із яких за:

- статтею 191 КК України – 21;
  - статтею 199 КК України – 9;
  - статтею 200 КК України – 6;
  - статтею 203-2 КК України – 4;
  - статтею 204 КК України – 106;
  - статтею 205-1 КК України – 86;
  - статтею 209 КК України – 3;
  - статтею 212 КК України – 67;
  - статтею 212-1 КК України – 15;
  - статтею 222 КК України – 2;
  - статтею 229 КК України – 13;
  - статтею 364 КК України – 1;
  - статтею 366 КК України – 3,
- та за іншими статтями КК України:
- статтею 111-1 КК України – 1;
  - статтею 363 КК України – 1;
  - статтею 367 КК України – 3;
  - статтею 388 КК України – 1.

4. Кількість осіб, стосовно яких набрав законної сили виправдувальний вирок суду про вчинення ними кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності Бюро економічної безпеки України

У 2023 році суди не ухвалювали виправдувальних вироків у кримінальних провадженнях, розслідування в яких здійснювали детективи БЕБ.

5. Відомості про суму коштів, сплачених на користь держави як відшкодування шкоди, завданої кримінальними правопорушеннями, віднесеними законом до підслідності Бюро економічної безпеки України

У кримінальних провадженнях, що перебували в провадженні детективів БЕБ, протягом січня – грудня 2023 року **забезпечено відшкодування збитків** за направленими до суду кримінальними провадженнями **на суму 544 257 тис. грн.**

Окремі резонансні кейси

1. Детективи БЕБ в ході досудового розслідування зібрали докази протиправної діяльності службових осіб одного з найбільших в Україні дистриб'юторів тютюнових виробів, які у податковій звітності відображали реалізацію тютюнових виробів в адресу підприємств з ознаками фіктивності. Фактична реалізація відбувалася за готівку поза обліком, в тому числі й через мережу власних магазинів роздрібної торгівлі.

Кошти легалізували шляхом укладання низки договорів із фінансовими компаніями.

Такі дії призвели до несплати податків та легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом в особливо великих розмірах, а саме 1,6 млрд грн.

У 2023 році Генеральному директору товариства, його заступнику та головному бухгалтеру повідомлено про підозру за частиною третьою статті 212, частиною третьою статті 209 КК України.

Обвинувальний акт відносно винних осіб скеровано до суду.

2. У межах розслідування кримінального провадження викрито масштабну схему розкрадання блакитного палива з газотранспортної системи України.

До організації обладки причетні підсанкційний бізнесмен і топменеджмент підконтрольних йому підприємств, серед яких керівники підприємств, які охоплюють 70 % усіх газорозподільних мереж України через 20 міськгазів та облгазів.

Протягом 2021 року незаконна діяльність фігурантів завдала державі збитків на суму понад 4,2 млрд грн, загальна сума шкоди за 2016–2022 роки, за попередніми оцінками, може перевищувати 18 млрд грн.

Посадові особи «облгазів» розкрадали левову частку коштів, які передбачалися на закупівлю блакитного палива, фактично привласнюючи гроші звичайних українців, які сплачували комунальні платежі.

Вказана група осіб здійснювала несанкціонований відбір блакитного палива, яке було в газотранспортній системі й належало державі.

Наразі вже повідомлено про підозру 15 особам: підсанкційному бізнесмену – власнику газового холдингу, 11 керівникам облгазів, іншим причетним особам. Фігурантам загрожує до 12 років ув'язнення.

3. Фактичному власнику великої фінансово-промислової групи (далі – ФПГ) повідомлено про підозру у вчиненні злочинів, передбачених статтями 191, 200, 209 КК України.

Детективи БЕБ установили, що підозрюваний у 2013–2020 роках легалізував отримані протиправним шляхом грошові кошти у сумі понад півмільярда гривень шляхом виведення їх за кордон, використовуючи при цьому інфраструктуру підконтрольних банківських установ.

Підозрюваний, з метою легалізації грошових коштів на власному рахунку, залучивши до вчинення злочину співробітників банку та інших комерційних структур, що входили до ФПГ «Приват», шляхом внесення недостовірних відомостей та підробки банківських документів про перекази коштів та про оприбуткування готівки, заволодів активами у сумі понад 5,8 млрд грн.

Стосовно підозрюваного обрано запобіжний захід у вигляді тримання під вартою з альтернативою внесення застави майже 3 млрд грн.

Досудове розслідування триває.

4. Детективи БЕБ повідомили про підозру колишньому виконувачу обов'язків першого заступника Голови Правління компанії «Укртатнафта» в умисному ухиленні від сплати акцизного податку на суму 1,4 млрд грн, податку на прибуток на суму 136 млн грн та заволодінні чужим майном.

Зокрема, через мережу магістральних нафтопроводів незаконно переміщено понад 72 тис. тонн нафти-сирця з митних складів на територію нафтопереробного заводу для подальшого виготовлення світлих нафтопродуктів та збуту без відображення в бухгалтерському та податковому обліках. Орієнтовна вартість незаконно реалізованої продукції перевищує 1,6 млрд грн.

У кримінальному провадженні забезпечено відшкодування **державному бюджету понад 1,5 млрд грн завданих збитків.**

На цей час досудове слідство закінчено, матеріали надано стороні захисту в порядку статті 290 КПК України.

5. Детективи БЕБ повідомили про підозру в ухиленні від сплати податків в особливо великих розмірах та підробленні офіційних документів голові правління та головному бухгалтеру комбінату відомого бізнесмена.

У період 2018–2021 років підозрюваний вносив до офіційних документів підприємства неправдиві відомості та занижив сплату коштів до бюджету за користування надрами родовища залізних руд на 2,2 млрд грн.

У податкових деклараціях підприємства відображено обсяг і вартість товарної продукції у вигляді руди дробленої, тобто без процесу збагачення, що значно впливає на вартість рентних платежів.

Керівнику та головному бухгалтеру комбінату повідомлено про підозру за частиною третьою статті 212, частиною другою статті 28, частиною першою статті 366 КК України.

Підозрюваним обрано запобіжний захід у вигляді застави на загальну суму 820 млн грн. Судом накладено арешт на рахунки підприємства на суму 400 млн грн.

Досудове розслідування триває.

Протидія незаконному обігу підакцизних товарів

1. Детективи БЕБ задокументували протиправну діяльність осіб, які організували незаконне виробництво спирту з використанням технологічного обладнання (спиртовий завод), що забезпечує виробництво спирту в промислових масштабах на території Дніпропетровської області. Щодоби незаконно вироблялося 20 тонн спирту, який перекачувався за допомогою підземного трубопроводу до обладнаного спиртосховища.

За результатами обшуків вилучено понад 100 тонн спирту, демонтовано знаряддя вчинення злочину – обладнання, за допомогою якого здійснювалося виготовлення, що включає в себе всі етапи технологічного процесу виготовлення спирту.

Досудове розслідування триває за частиною другою статті 204 КК України.

2. Детективи БЕБ викрили службових осіб, які викачували зі спиртозаводу в Житомирській області необлікований етиловий спирт, використовуючи спеціальне обладнання та працюючи в позаробочий час. Необліковану продукцію зберігали на складі та реалізували по всій території України.

За результатами обшуків детективи вилучили спирт, транспортні засоби, документацію підприємства тощо. Орієнтовна вартість вилученого майна – 10 млн грн.

Досудове розслідування триває за частиною другою статті 204 КК України.

3. Детективи БЕБ задокументували протиправну діяльність осіб, які організували незаконну діяльність з обігу підакцизних товарів (спирту), виготовлення спиртних напоїв у великих об'ємах та їх реалізацію на території Вінницької області та в інших регіонах України.

За результатами проведення обшуків вилучено понад 75 тис. пляшок фальсифікованої лікєро-горілочаної продукції з марками акцизного податку, 25 тис. марок акцизного податку та 30 тис. літрів спирту.

Досудове розслідування триває за частиною другою статті 204 КК України.

4. Детективи БЕБ викрили групу осіб, які організували незаконну діяльність з обігу підакцизних товарів, а саме з незаконного придбання у невстановлених слідством осіб фальсифікованих пально-мастильних матеріалів (ДП, бензин А92, А95) без документів, що підтверджують якісні характеристики, з метою їх подальшого збуту через мережу власних автозаправних станцій на території Чернігівської області.

У ході проведення обшуків виявлено та вилучено пально-мастильні матеріали, а саме: бензин марки А92 у загальній кількості 3 739 440 л, бензин марки А95 у загальній кількості 478 098 л, дизельне пальне у загальній кількості 1 635 421 л, **орієнтовна вартість вилученого майна становить 271 млн 560 тис. грн.**

Обвинувальний акт стосовно винних осіб скеровано до суду.

Загалом у результаті здійснених заходів із незаконного обігу вилучено:

спиртові вироби – 592,14 тонни;

електронні сигарети – 731 006 шт.;

сигарети – 8 679 295 шт.,

10 ліній з виробництва сигарет;

19 ліній (обладнання) з розливу лікєро-горілочаних виробів;

пально-мастильні матеріали – 43 323 тонни.

Орієнтовна вартість вилученого становить **4 млрд грн.**

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару

1. Завершено досудове розслідування стосовно організованої групи у складі 11 осіб за частиною першою статті 209, частиною третьою статті 229 КК України за фактом масштабного нелегального виробництва та збуту підробленої парфумерії відомих світових брендів. Загальна вартість вилученого та

арештованого майна сягає 115 млн грн. Справу з обвинувальним актом направлено до суду.

2. Детективи БЕБ викрили масштабне виробництво контрафактного одягу в Кіровоградській області.

Слідство встановило групу осіб, яка організувала повний цикл виробництва, зберігання та продажу підробок торговельних марок понад 20 відомих люксових брендів одягу та аксесуарів. Товар реалізували в роздріб та оптовими партіями через вебсайти, телеграм-канали та на ринках по всій території України.

У ході обшуків детективи вилучили близько 160 одиниць професійного обладнання, яке використовували для пошиття одягу, його брендування, прасування, підроблені товари з нанесеним найменуванням відомих брендів – виробників одягу, логотипи та ярлики. Орієнтовна вартість вилученої продукції, сировини та обладнання становить 100 млн грн. На вилучене майно накладено арешт.

Досудове розслідування за частиною першою та частиною третьою статті 229 КК України триває.

Протидія незаконному гральному бізнесу

1. Детективи БЕБ викрили масштабну схему легалізації грошей, одержаних від незаконного грального бізнесу, до якої причетні власники та службові особи одного з комерційних банків Києва, які допомогли підпільним онлайн-казино «відмити» майже 5 млрд грн.

Для реалізації злочинної схеми група осіб створила понад 20 підконтрольних суб'єктів господарювання, які відкрили рахунки в згаданій фінансовій установі. На реквізити цих компаній гравці нелегальних онлайн-казино зараховували гроші для поповнення своїх ігрових акаунтів. При цьому в призначенні платежу вказували оплату неіснуючих товарів та послуг. З кожної транзакції організатори схеми отримували свій «відсоток», який виводився у готівку через афілійовані комерційні структури.

Повідомлено про підозру керівникам одного з відомих банків України, в тому числі голові наглядової ради та двом працівникам групи найвідомішого організатора азартних ігор в Україні за частиною другою статті 203-2, частиною третьою статті 209 КК України.

Заблоковано кошти підозрюваних та пов'язаних із протиправною діяльністю осіб, зокрема юридичних (яких включено до санкційного переліку), на суму понад 1 млрд грн.

У зв'язку з міжнародним розшуком підозрюваних досудове слідство зупинено.

2. Детективами БЕБ задокументовано протиправну діяльність фізичних та юридичних осіб з надання послуг з обміну (легалізації) віртуальних активів (криптовалюти) на фіатні кошти без відповідних дозволів НБУ і без відображення вказаних операцій в бухгалтерському та податковому обліках та підробці документів на переказ, платіжних карток чи інших засобів доступу до банківських рахунків, електронних грошей, а так само придбання, зберігання, перевезення, пересилання з метою збуту підроблених документів на переказ, платіжних карток або їх використання, використовуючи у своїй діяльності заборонені платіжні системи, зокрема здійснювали переказ заборонених електронних грошей, які були включені до санкційного списку та перебували під заборонаю.

Зокрема, один з фігурантів, не маючи ліцензії (дозволу) НБУ, надав послуги з обміну (вводу, виводу) заборонених електронних грошей в номіналі «WMZ» шляхом використання забороненої платіжної системи «WebMoney Transfer» та у подальшому легалізував (відмив) їх шляхом придбання різноманітного майна (речей, предметів та іншого).

Винній особі оголошено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною першою статті 200, частиною першою статті 209 КК України за фактом протиправного використання забороненої російської електронної платіжної системи «**Webmoney Transfer**» та здійснення обміну (ввід, вивід) заборонених електронних грошей **в номіналі «WMZ», та подальшої легалізації майна, здобутого злочинним шляхом.**

Кримінальне провадження направлено до суду з угодою про визнання винуватості.

Завдяки вжитим заходам БЕБ у сфері детінізації грального бізнесу надходження до бюджету збільшилися із 49,3 млн грн (2021 рік) до 581,9 млн грн (2022 рік) та за 12 місяців 2023 року – на суму понад 10 млрд грн.

Крім того, накладено арешт та передано до АРМА корпоративні права ТОВ «Твоя Беттінгова Компанія», бренд «1xBet», що становлять 30 млн грн.

Окремі кейси – товари військового призначення

1. Детективи БЕБ викрили 6 службових осіб державного підприємства та 2 фізичних осіб – підприємців, які, вступивши в злочинну змову, підробили

службові документи про працездатність деталей до військового літака типу СУ-27, що виявилися непридатними до експлуатації, заволодівши в такий спосіб коштами в сумі 3,9 млн грн.

Обвинувальний акт стосовно 8 осіб за частиною п'ятою статті 191, частиною першою статті 358, частиною четвертою статті 358 КК України направлено до суду.

2. Викрито компанію, яка імпортувала військову амуніцію в Україну начебто для потреб Збройних Сил України. Фактично шоломи та бронежилети продавали через мережу роздрібних магазинів.

За результатами проведених обшуків виявлено та вилучено шоломи, балістичні плити та бронежилети різного класу захисту загальною вартістю понад 40 млн грн.

Встановлено, що з метою отримання пільг на ввезення до країни товарів військового призначення компанія використовувала сертифікати з недостовірною інформацією про кінцевого отримувача. Згідно з документами амуніція призначалася для Збройних Сил України, фактично реалізація здійснювалася через мережу спеціалізованих магазинів, розташованих у кількох регіонах України. У такий спосіб було завезено кілька партій товару вартістю понад 100 млн грн.

Детективи БЕБ також установили, що службові особи товариства під час продажу амуніції ухилялися від сплати податків на суму 30 млн грн.

Наразі незаконно ввезені товари арештовано, проводяться експертизи. Досудове розслідування триває.

Окремі кейси в грошово-кредитній та інвестиційних сферах

1. Детективи БЕБ виявили осіб, які збували фальшиві долари США в особливо великому розмірі на території міста Києва.

За результатами обшуків вилучено підроблену іноземну валюту високої якості у сумі 50000 доларів США. Винним особам повідомлено про підозру за частиною другою та частиною третьою статті 199 КК України.

Досудове розслідування триває.

2. Детективи викрили схему надання нелегальних послуг великим мережам роздрібної торгівлі з ухилення від сплати податків та легалізації коштів, одержаних злочинним шляхом, підприємствами, підконтрольними одному з конвертаторів, який координував злочинну діяльність, перебуваючи за кордоном.

Загальна сума збитків, підтверджена проведеними судово-економічними експертизами, становить 767 млн грн.

Директорам двох юридичних осіб повідомлено про підозру у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених частиною третьою статті 212, частиною третьою статті 209, частиною другою статті 28, частиною першою статті 366 КК України.

Досудове розслідування триває.

Міжнародна технічна допомога

Завершено досудове розслідування за фактом привласнення понад 2,2 млн грн із міжнародних грантових програм.

Слідством встановлено, що працівник технічного нагляду спільно з заступником міського голови та директором товариства-підрядника привласнили кошти, які були виділені на реалізацію Спільної операційної програми Румунія–Україна 2014–2020, зокрема на побудову реабілітаційного центру.

Обвинувальний акт стосовно заступника міського голови, директора товариства-підрядника та посадової особи, яка здійснювала технічний нагляд за вказаним фактом направлено до суду

Реалізація державної санкційної політики

Протягом звітнього періоду детективами БЕБ ініційовано накладення санкцій перед Міжвідомчою робочою групою з питань санкційної політики (тимчасовий консультативно-дорадчий орган Кабінету Міністрів України) **на 81 суб'єкт**, у тому числі щодо виробників військової техніки країни-агресора та осіб, які здійснюють колабораційну діяльність та їх бізнесу.

Рішенням Ради національної безпеки і оборони України застосовано персональні спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) **до 20 юридичних та фізичних осіб.**

Окремі кейси за напрямом

1. За результатами інформаційно-пошукової роботи БЕБ встановлено низку інформаційних повідомлень, відповідно до яких ряд-компаній, в обхід введених проти російської федерації санкцій, здійснювали постачання товарів (комплектувальних), необхідних для виробництва обладнання військового

призначення, яке використовує міністерство оборони російської федерації під час збройної агресії проти України.

У зв'язку з цим БЕБ внесено пропозиції щодо застосування персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до встановлених юридичних та фізичних осіб і надано до Служби безпеки України, Апарату Ради національної безпеки і оборони України, Секретаріату Кабінету Міністрів України, Головного управління розвідки Міністерства оборони України, Служби зовнішньої розвідки України, Національного агентства з питань запобігання корупції відповідні матеріали.

Указом Президента України від 07 грудня 2023 року № 813/2023 «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» застосовано санкції стосовно таких юридичних та фізичних осіб.

Крім того, БЕБ ініціювало питання щодо застосування «дзеркальних» санкцій стосовно зазначених юридичних та фізичних осіб російської федерації з боку країн-партнерів для усунення передумов виробництва такого обладнання військового призначення, безпосереднє виробництво якого впливає на захист національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України.

2. Підозра відомому підсанкційному російському бізнесмену – еквласнику банку за легалізацію 100 млн грн

Детективи БЕБ склали повідомлення про підозру громадянину російської федерації та Ізраїлю, відомому російському бізнесмену, колишньому власнику українського банку, який підозрюється в легалізації (відмиванні) майна, одержаного злочинним шляхом, а саме 1,2 млн доларів США та 1,93 млн євро (в еквіваленті – близько 100 млн грн), що вчинене організованою групою осіб, та в умисному ухиленні від сплати податків у розмірі 18 млн грн службовими особами акціонерного товариства – банку, вчиненого організованою групою.

Зокрема, арештовано 738 об'єктів нерухомості (квартири, торговельні центри, земельні ділянки, житлові будинки), які перебувають у власності банку.

Російський бізнесмен був власником опосередкованої частки українського банку, володів понад 30 % його статутного капіталу через кіпрську офшорну компанію.

Український банк, його материнський банк у російській федерації та офшорна компанія пов'язані між собою єдиними бенефіціарними власниками, одним із яких є і згаданий російський бізнесмен.

Разом із компаньйонами-росіянами цей бізнесмен здійснив напередодні та під час збройної агресії російської федерації проти України фіктивні правочини та фінансові операції для легалізації (відмивання) активів згаданих компаній на загальну суму понад 1 млрд гривень та їх подальшого виведення з банківської системи України.

Метою таких дій було уникнення можливих негативних наслідків у вигляді накладення санкцій та/або застосування заходів примусового вилучення прав власності, передбачених Законом України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності російської федерації та її резидентів».

Наприкінці липня 2023 року банк було націоналізовано, бізнесмен перебуває під санкціями в ЄС, США та Україні.

3. Повідомлено про підозру також іншому російському бізнесмену, який створив та керував діяльністю стійкого злочинного об'єднання (організованої групи), через дії учасників якого протягом 2020–2021 років спричинено збитки українській державі на суму понад 14 млн грн унаслідок умисного ухилення від сплати податку на прибуток одним із гірничо-збагачувальних підприємств, що раніше належав цьому бізнесмену, а також легалізації (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом, у результаті виведення за кордон надприбутків цього підприємства на суму понад 96 млн грн (статті 212, 209 КК України).

Досудовим розслідуванням встановлено, що службові особи гірничо-збагачувальних комбінатів за попередньою змовою зі службовими особами офшорних компаній протягом 2021 року здійснили реалізацію на їх адресу титанової сировини за умисно заниженою вартістю з метою заниження податкового зобов'язання з податку на прибуток, що призвело до фактичного ненадходження до Державного бюджету України коштів на суму понад **14 млн грн**.

Крім того, встановлено, що комбінат протягом 2021 року здійснював постачання ільменітових, рутилових, цирконових та ставролітових концентратів на адресу російських підприємств, залучених до забезпечення потреб оборонно-промислового комплексу російської федерації.

У ході слідства також повідомлено про підозру директору комбінату за фактом ухилення від сплати податків за частиною третьою статті 212 КК України.

На підставі матеріалів, які зібрали детективи БЕБ, прийнято рішення Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції», шляхом **стягнення в дохід держави активів комбінату**, а саме: корпоративних

прав підприємства у розмірі 100 %, рухомого та нерухомого майна підприємства, грошових коштів на рахунках підприємства в сумі понад **14 млн грн.**

4. У межах досудового розслідування в кримінальному провадженні встановлено, що службові особи заводу, кінцевим бенефіціаром якого є громадянин російської федерації, у 2019–2022 роках безпідставно сформували витрати шляхом неправомірного складання первинних документів, що призвело до несплати податку на прибуток на загальну суму близько 40 млн грн.

За результатами вжитих заходів **накладено арешт на корпоративні права** підприємства у вигляді статутного капіталу в розмірі **383 млн грн**, які надалі **передано до АРМА** на підставі рішення суду.

ВЗАЄМОДІЯ ТА СПІВПРАЦЯ

Статтею 7 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» передбачено, що БЕБ в порядку, визначеному законом, має безпосередній, у тому числі автоматизований, доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів і банків (баз) даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування, користується державними, у тому числі урядовими, засобами зв'язку і комунікацій, мережами спеціального зв'язку та іншими технічними засобами.

У 2023 році за результатами вжитих заходів працівники БЕБ мали доступ до 21 інформаційної системи 14 органів, а саме:

- Державна податкова служба України;
- Державна митна служба України;
- Міністерство юстиції України;
- Офіс Генерального прокурора;
- Адміністрація морських портів України;
- Державна казначейська служба України;
- Національний банк України;
- Кабінет Міністрів України;
- Національне агентство України з питань державної служби;
- Київська міська державна адміністрація;
- Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру;
- Міністерство внутрішніх справ України;
- Державна судова адміністрація України;
- Державне агентство лісових ресурсів України.

З метою посилення міжвідомчої взаємодії БЕБ укладено ряд меморандумів та угод про взаємодію і співпрацю з: Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку, Енергетичною митницею, Національною академією внутрішніх справ, Радою національної безпеки і оборони України,

ДП «Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків», Рахунковою палатою, Національним агентством боротьби з організованою злочинністю поліції Чеської Республіки, Силами територіальної оборони Збройних Сил України, Службою зовнішньої розвідки України, CLEARVIEW AI, INC, Державною регуляторною службою України, Національним агентством України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Міністерством освіти і науки України, Національним інститутом стратегічних досліджень.

Налагодження взаємодії з іншими органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями протягом 2023 року здійснювалося шляхом участі в роботі міжвідомчих робочих груп, нарадах, наприклад, у роботі Міжвідомчої робочої групи з розробки законодавчих змін щодо перезавантаження Бюро економічної безпеки України та Робочої групи з розроблення пропозицій, спрямованих на виконання Комплексного стратегічного плану реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки.

Крім того, фахівці БЕБ брали активну участь у роботі міжвідомчої робочої групи щодо протидії незаконному виробництву та обігу підакцизних товарів, зокрема алкогольних напоїв, тютюнових виробів і рідин, що використовуються в електронних сигаретах.

У звітному періоді БЕБ також забезпечило опрацювання та надання інформації на запити Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушень законодавства України посадовими особами БЕБ, органів державної влади та інших державних органів, які здійснюють повноваження у сфері економічної безпеки, що могли призвести до зменшення надходжень до державного та місцевих бюджетів та Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів можливих порушень законодавства України у сфері отримання, розподілу, транспортування, зберігання, використання за цільовим призначенням гуманітарної та іншої допомоги, а також неефективного використання державного майна, яке може бути використане для тимчасового розміщення внутрішньо переміщених осіб та забезпечення інших потреб держави.

СПІВПРАЦЯ З УПОВНОВАЖЕНИМИ ОРГАНАМИ ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ, МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Протокольне та організаційне забезпечення проведення міжнародних заходів

У 2023 році працівники БЕБ здійснили службові відрядження до 16 країн світу: США, Франція, Німеччина, Латвія, Люксембург, Австрія, Іспанія, Естонія, Молдова, Чехія, Італія, Польща, Румунія, Угорщина, Чорногорія, Грузія. Географія службових відряджень за кордон у 2023 році

У 2023 році делегація БЕБ перебувала у відрядженні в США з метою здійснення навчального візиту до Підрозділу кримінальних розслідувань Служби внутрішніх доходів США, а також проведення зустрічей із компетентними органами. Зустрічі відбулися з представниками Світового банку, Конгресу США, Державного департаменту США, керівництвом Підрозділу кримінальних розслідувань Служби внутрішніх доходів США, а також представниками Посольства України в США.

Це відрядження сприяло активізації співробітництва між БЕБ і компетентними органами США, а також залученню представників БЕБ до таких міжнародних заходів:

- конференція на тему: «Прикордонна координація: боротьба зі злочинами проти інтелектуальної власності». Конференція організована Управлінням розвитку, допомоги та навчання прокуратури за кордоном Міністерства юстиції США спільно з Бюро з питань міжнародної боротьби з наркотиками та правоохоронної діяльності Державного департаменту США;

- тренінг щодо проведення розслідування правопорушень стосовно криптовалюти, ознайомлення з технологією блокчейн, інструментами розслідування, аналітикою даних і дослідженнями використання криптовалюти. Тренінг організований підрозділом Кримінальних розслідувань Служби внутрішніх доходів США (Internal Revenue Service, Criminal Investigation, IRS-CI).

Крім того, здійснюється фінальне узгодження тексту **Меморандуму про стратегічне партнерство та взаємодію між Бюро економічної безпеки України та Підрозділом кримінальних розслідувань Служби внутрішніх доходів США (IRS-CI).**

Водночас представники БЕБ узяли участь у Шостому Форумі Організації економічного співробітництва та розвитку (OECD) з питань податків та злочинності.

Протягом 2023 року працівники БЕБ узяли участь (онлайн та офлайн) у робочих засіданнях та спеціалізованих заходах партнерських міжнародних організацій, мереж та утворень, а саме: Європейського управління з питань запобігання зловживанням та шахрайству (OLAF), Управління ООН з наркотиків і злочинності (UNODC), Консультативної Місії Європейського Союзу в Україні (EUAM), Європейського інвестиційного банку (ЕІВ), Європейського поліцейського

управління (EUROPOL), Місії Європейського Союзу з прикордонної допомоги Молдові та Україні (EUBAM).

Загалом у 2023 році забезпечено організацію 71 протокольної зустрічі, що втричі більше, ніж у 2022 році.

Організація взаємодії та обміну інформацією з державними органами інших держав

Наразі обмін інформацією відбувається через захищений канал мережевого додатка з безпечного обміну оперативною та стратегічною інформацією SIENA (Secure Information Exchange Network Application), через офіцерів зв'язку та канали INTERPOL.

Працівники БЕБ пройшли сертифікаційну тренінгову програму з користування захищеним каналом мережевого зв'язку SIENA, що дало можливість оперативно здійснювати обмін інформацією.

У 2023 році опрацьовано 81 запит на обмін інформацією з компетентними органами іноземних держав, а також 122 отриманих / надісланих відповідей на них.

Розпочато роботу щодо укладання Угоди між Національною поліцією України як Національним центральним бюро Інтерполу та БЕБ щодо надання прямого доступу до інформаційної системи Інтерполу та використання складової глобальної телекомунікаційної системи Інтерполу I-24/7 системи «FIND».

Розроблення та погодження пропозицій до проєктів міжнародних договорів України, укладання міжвідомчих договорів із відповідними органами іноземних держав

На виконання резолюції Віце-прем'єр-міністра з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України вжито заходів щодо припинення дії Угоди про співробітництво в боротьбі зі злочинами у сфері економіки у відносинах України з російською федерацією та республікою білорусь – постанова Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2023 року № 1155.

Вжито заходів щодо включення БЕБ до списку компетентних органів у трьох міждержавних угодах, а саме:

–Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина про співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та іншими злочинами середньої тяжкості, тяжкими та особливо тяжкими злочинами;

–Угода між Кабінетом Міністрів України та Федеральним Урядом Республіки Австрія про співробітництво у сфері боротьби зі злочинністю;

–Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Литовської Республіки про співробітництво в боротьбі зі злочинністю та міжнародним тероризмом.

Відповідне розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України щодо забезпечення виконання додаткових міжнародних зобов'язань Бюро економічної безпеки» було підписано Прем'єр-міністром України Денисом Шмигалем 13 жовтня 2023 року за № 934-р.

Вжито заходів щодо супроводження етапу внутрішньодержавного погодження проекту Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Сполученого Королівства Великої Британії та Північної Ірландії про співробітництво у сфері боротьби із правопорушеннями, що посягають на функціонування економіки держави, який розробило БЕБ.

Підписано:

- Меморандум про стратегічне партнерство та взаємодію між Бюро економічної безпеки України та Національним агентством з боротьби з організованою злочинністю Поліції Чеської Республіки;

- Меморандум про стратегічне партнерство та взаємодію між Бюро економічної безпеки України та Clearview AI, Inc;

- Меморандум про взаєморозуміння між Корпорацією вищої освіти Портсмутського університету та Бюро економічної безпеки України.

Узгоджено фінальні версії для підписання Меморандуму про взаєморозуміння між Бюро економічної безпеки України та Європейським інвестиційним банком, Меморандуму про стратегічне партнерство та взаємодію між Бюро економічної безпеки України та Підрозділом кримінальних розслідувань Служби внутрішніх доходів США.

Донорська координація та проекти розвитку

Вжито заходів для налагодження співпраці між БЕБ та Міністерством фінансів Латвійської Республіки, отримано офіційне підтвердження від Міністерства фінансів Латвійської Республіки про долучення БЕБ як реципієнта до програм зовнішньої допомоги TAIEХ та успішну реєстрацію грантової заявки БЕБ «Підтримка посилення спроможності Бюро економічної безпеки України у сфері захисту фінансових інтересів Європейського Союзу». Реалізація вказаного гранту спрямована на сприяння створенню та впровадженню системи захисту фінансових інтересів Європейського Союзу та зміцненню спроможності БЕБ шляхом удосконалення нормативно-правової бази, розроблення методологій та забезпечення обміну досвідом.

Вжито заходів щодо підписання Протоколу про співробітництво між БЕБ та DAI Global LLC (виконавець Проекту Агентства міжнародного розвитку США «Кібербезпека критично важливої інфраструктури України»). Зазначений Протокол стане підставою для включення БЕБ до переліку реципієнтів проекту МТД «Кібербезпека критично важливої інфраструктури України». У межах співробітництва БЕБ отримуватиме обладнання, технології, матеріали та послуги для покращення стійкості цифрових інфраструктур, безперебійності функціонування, посилення кібербезпеки та кіберзахисту, а також підвищення професійної спроможності кадрового потенціалу в кібербезпеці через залучення фахівців БЕБ до участі в освітніх програмах, курсах підвищення кваліфікації з метою покращення знань, вмінь і навичок у цій сфері.

СПІВПРАЦЯ З НЕДЕРЖАВНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ ТА МЕДІА

Бюро економічної безпеки України налагодило системну взаємодію з недержавними структурами, громадськими організаціями, медіа та регулярно інформує суспільство про свою діяльність.

У 2023 році БЕБ оприлюднило на офіційному вебсайті, сторінках у соціальних мережах та месенджерах 650 повідомлень і 196 відеоматеріалів про завдання, напрями, результати роботи Бюро та його територіальних управлінь.

Діяльність БЕБ висвітлювали загальноукраїнські та регіональні медіа: інформаційні агентства, загальнополітичні та спеціалізовані інтернет-видання, телеканали, радіостанції та телеграм-канали.

Налагоджено постійну комунікацію з представниками медіа: надсилаються повідомлення для публікацій, надаються відповіді на запити журналістів та коментарі. Протягом 2023 року представники БЕБ надавали коментарі в прямому етері та під час виступів на телебаченні в загальнонаціональному телемарафоні «Єдині новини», а також для низки телеканалів. До того ж організовано вихід тематичних програм про діяльність БЕБ на телеканалі «Ми Україна». Проведено інтерв'ю керівництва БЕБ з журналістами онлайн-медіа.

У 2023 році БЕБ забезпечило створення та щотижневий вихід відеодайджесту новин на власних інформаційних ресурсах та низки регіональних телеканалів.

Підтримується в актуальному стані україномовна та англійськомовна версії офіційного вебсайту БЕБ – esbu.gov.ua. Інформація про діяльність БЕБ оновлюється щодня. Протягом 2023 року на вебсайті оприлюднено майже 1 600 інформаційних матеріалів та документів.

Для інформування суспільства з питань пріоритетів, напрямів та результатів діяльності БЕБ функціонують додаткові канали комунікацій із громадянським

суспільством (сторінки у мережах Фейсбук, Інстаграм, Х, Тік Ток, на платформах Ютуб, Флікр, телеграм-канал БЕБ).

БЕБ постійно взаємодіє із представниками інститутів громадянського суспільства та бізнесу.

При Бюро економічної безпеки України функціонує Рада громадського контролю. Представники Ради увійшли до складу конкурсних комісій, дисциплінарної комісії, колегії БЕБ та у 2023 році брали участь у їх засіданнях, а також у робочих зустрічах із керівництвом БЕБ з актуальних питань діяльності.

У 2023 році проводилися регулярні зустрічі з Європейською Бізнес Асоціацією (ЕВА), Американською торгівельною палатою (АСС), Українською Радою Бізнесу, Українським союзом промисловців і підприємців, Торгово-промисловою палатою України, Українською Асоціацією виробників тютюнових виробів «Укртютюн», Асоціацією Адвокатів України з актуальних питань діяльності БЕБ та іншими. Крім того, відбулися робочі зустрічі керівництва БЕБ із бізнес-омбудсменом та його командою, з представниками бізнес-асоціацій та інститутів громадянського суспільства Львівщини та Волині, з керівництвом та журналістами інформаційних агентств і медіа.

Організовано участь та виступи працівників БЕБ у заходах, які проводили недержавні структури, громадські організації та медіа: «Ukrainian tax reform and anti-corruption summit», вебінар «Рік роботи Бюро економічної безпеки України: підсумки, прогнози, перспективи», «White-collar crime Forum», «III Business & Legal IT Forum», офлайн-дискусії на тему: «Нелегальний ринок тютюнової продукції в умовах повномасштабної війни: виклики та загрози», «XI Щорічний форум юрисконсультів» тощо.

Крім того, у 2023 році БЕБ і Європейський інвестиційний банк провели зустріч, на якій досягнуто домовленостей про спільні розслідування та підтримку інституційного розвитку Бюро.

Для реалізації принципів відкритості та прозорості в діяльності БЕБ громадськість було долучено до створення Стратегії інституційного розвитку Бюро економічної безпеки України до 2027 року та підготовки звіту щодо підвищення інституційної спроможності Бюро економічної безпеки України шляхом електронних консультацій на офіційному вебсайті БЕБ.

У 2023 році започатковано проведення ознайомчих лекцій для студентів. Працівники центрального апарату та територіальних управлінь БЕБ провели лекції про завдання, функції, повноваження та практичну діяльність БЕБ у Національній академії внутрішніх справ, Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, Національному університеті «Києво-Могилянська академія», Київському столичному університеті імені Бориса Грінченка, Полтавському юридичному інституті НЮУ імені Ярослава Мудрого,

Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича, Львівському національному університеті імені Івана Франка.

РЕЗУЛЬТАТИ РОБОТИ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ КОРУПЦІЙНИХ РИЗИКІВ

Протягом 2023 року з метою запобігання корупційним ризикам, відповідно до Порядку здійснення перевірок на доброчесність та моніторингу способу життя працівників Бюро економічної безпеки України, затвердженого наказом БЕБ від 19 листопада 2021 року № 19, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 27 січня 2022 року за № 94/37430 (зі змінами), проводилися перевірки на доброчесність стосовно працівників БЕБ. За результатами проведених перевірок здійснювалися профілактичні заходи з метою запобігання вчиненню працівниками правопорушень та порушень службової дисципліни. На постійній основі здійснювався розгляд заяв і скарг фізичних та юридичних осіб, проводилася ретельна перевірка викладених фактів, за наявності підстав вживалися заходи реагування.

Заходи зі зниження корупційних ризиків у діяльності БЕБ у звітному періоді здійснювалися відповідно до Антикорупційної програми Бюро економічної безпеки України на 2023–2024 роки, затвердженої наказом БЕБ від 05 грудня 2022 року № 357.

Оцінювання корупційних ризиків здійснювалося відповідно до Методології управління корупційними ризиками, затвердженої наказом Національного агентства з питань запобігання корупції від 28 грудня 2021 року № 830/21, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 17 лютого 2022 року за № 219/37555, у форматі самооцінювання із залученням експертів. До складу робочої групи з оцінювання корупційних ризиків увійшли представники структурних підрозділів центрального апарату та територіальних управлінь БЕБ, а також експерти, запропоновані Консультативною місією Європейського Союзу в Україні, Європейською Бізнес Асоціацією, Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація адвокатів України», Українським союзом промисловців і підприємців.

Корупційні ризики ідентифіковано та оцінено в таких сферах діяльності БЕБ, як здійснення досудового розслідування, інформаційно-пошукової та аналітично-інформаційної роботи, публічних закупівель та контролю за використанням матеріальних ресурсів, а також управління персоналом. Робоча група визначила заходи щодо усунення (мінімізації) ідентифікованих корупційних ризиків, які необхідно здійснити структурним підрозділам центрального апарату та територіальним управлінням БЕБ, строки їх виконання та очікувані результати (індикатори виконання).

Зокрема, у звітному періоді здійснено такі заходи з метою усунення (мінімізації) корупційних ризиків:

1) у сфері досудового розслідування:

- проводилися перевірки стану і строків виконання детективами БЕБ ухвал слідчого судді щодо зобов'язання про внесення відомостей до ЄРДР;

- зосереджувалася увага детективів БЕБ, зокрема на оперативних нарадах, на необхідності неухильного дотримання вимог статті 222 КПК України щодо недопустимості розголошення відомостей досудового розслідування та вимог статті 9 КПК України щодо всебічного, повного і неупередженого дослідження обставин кримінального провадження та прийняття законних і неупереджених процесуальних рішень;

- обладнано належним чином кімнати зберігання речових доказів, укладено договори відповідального зберігання речових доказів, забезпечено передачу речових доказів Національному агентству України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, для здійснення заходів з управління ними з метою забезпечення їх збереження або збереження їхньої економічної вартості, щокварталу проводилася інвентаризація речових доказів, за результатами чого складалися відповідні акти, які надсилалися до Офісу Генерального прокурора;

2) у сфері інформаційно-пошукової та аналітично-інформаційної роботи:

- забезпечено ознайомлення аналітиків БЕБ під особистий підпис із пам'яткою щодо порядку доступу до інформаційних ресурсів, їх використання та відповідальності за незаконні дії з інформацією і здійснювався контроль за дотриманням вимог і обмежень стосовно перегляду та використання інформації, що міститься в інформаційних системах БЕБ та автоматизованих інформаційних і довідкових системах, реєстрах і банках (базах) даних, доступ до яких надали інші державні органи та органи місцевого самоврядування;

- створено профілі ризиків вчинення кримінальних правопорушень у бюджетній, податковій, митній, грошово-кредитній та інвестиційній сферах відповідно до статей Кримінального кодексу України, які є підслідними БЕБ відповідно до статті 216 КПК України, що включають типові схеми протиправної діяльності та спеціальні індикатори (маркери) ризику, що забезпечує об'єктивність та неупередженість аналітичних досліджень;

3) у сфері публічних закупівель та використання матеріальних ресурсів:

- проведено інвентаризацію активів і зобов'язань;

- під час закупівель використовуються аналітичні модулі ВІ Prozorro та система Youcontrol з метою аналізу цін та ділової репутації контрагента, а також враховується практика Антимонопольного комітету України для недопущення

під час підготовки тендерної документації дискримінаційних умов щодо учасників закупівлі та ефективного використання бюджетних коштів;

4) у сфері управління персоналом:

- призначення громадян України на посади, які передбачають спеціальні звання Бюро економічної безпеки України, відбувалося виключно за результатами конкурсу;

- розпочато проведення спеціальних перевірок, передбачених Законом України «Про запобігання корупції», стосовно осіб, які претендують (призначені в період воєнного стану) на посади в БЕБ, які передбачають зайняття відповідального або особливо відповідального становища, та посад з підвищеним корупційним ризиком;

- для новопризначених працівників БЕБ – суб'єктів, на яких поширюється дія Закону України «Про запобігання корупції», – проведено інструктажі з питань запобігання та виявлення корупції щодо основних положень антикорупційного законодавства (обмежень, заборон), а також правил етичної поведінки;

- проводиться перевірка факту подання працівниками БЕБ декларацій особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

- здійснюється аналіз анкет доброчесності з метою перевірки даних, які свідчать про моральні, ділові та професійні якості працівника БЕБ;

- забезпечено роботу дисциплінарної комісії, до якої увійшли члени Ради громадського контролю при БЕБ, з метою дотримання як гарантій незалежності працівників БЕБ під час виконання завдань, так і невідворотності покарання у разі встановлення фактів дисциплінарних проступків.

КОШТОРИС БЕБ ТА СТАН ЙОГО ВИКОНАННЯ

Незалежність Бюро економічної безпеки України гарантується визначеними Законом належною оплатою праці та соціальними гарантіями працівників Бюро економічної безпеки України та установленим порядком фінансування та матеріально-технічного забезпечення Бюро економічної безпеки України.

У 2023 році БЕБ як головний розпорядник бюджетних коштів здійснювало свою діяльність за рахунок і в межах видатків, передбачених у Державному бюджеті України за бюджетною програмою 6491010 «Керівництво та управління у сфері економічної безпеки».

Законом України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» за бюджетною програмою 6491010 «Керівництво та управління у сфері економічної безпеки» передбачено обсяг фінансування лише на рівні **503,5 млн грн**, що на 10 % менше, ніж у 2022 році, основна складова бюджету – видатки на оплату праці з нарахуваннями (95 %).

Доведений обсяг становив лише 21 % загальної потреби, зазначеної в Бюджетному запиті на 2023 рік, і забезпечував утримання 46 % затвердженої штатної чисельності БЕБ, що блокувало процес початку роботи територіальних управлінь БЕБ, при цьому не передбачалися видатки розвитку на забезпечення матеріально-технічної бази БЕБ.

Загальна потреба БЕБ відповідно до поданого Бюджетного запиту на 2023 рік становила **2 384,1 млн грн**.

Додаткова потреба на 2023 рік становила 1 880,6 млн грн:

- **видатки споживання (поточні видатки) – 1 005 млн грн;**
- **видатки розвитку (капітальні видатки) – 875,6 млн грн.**

Додаткова потреба БЕБ включала вкрай необхідні капітальні видатки в сумі **875,6 млн грн**, які не були передбачені затвердженим обсягом у 2023 році, але є гарантованими відповідно до статті 32 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» для створення та функціонування на належному рівні ІТ-інфраструктури БЕБ, що мало забезпечити щоденну діяльність усіх його підрозділів.

Попри чітку законодавчу регламентацію джерел фінансування БЕБ, до яких статтею 32 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» віднесено виключно кошти Державного бюджету України та кошти, передбачені проєктами міжнародної технічної допомоги, у звітному році **не здійснено належного фінансування для створення та ефективного функціонування БЕБ.**

У 2023 році центральним апаратом БЕБ отримано за спеціальним фондом Державного бюджету України за кодом 25020100 «Благодійні внески, гранти та дарунки» у сумі 0,99 млн грн міжнародну технічну допомогу у натуральному

вигляді за проектом (програмою) «Посилення спроможностей України у сфері кібербезпеки для здобуття сталих завдань серед місцевого населення з метою протидії та протистояння кібератакам» (реєстраційна картка № 4770 – 04).

Основною потребою для повноцінного функціонування БЕБ є створення власних систем (мережі) обміну інформацією з обмеженим доступом, баз даних, необхідних для забезпечення щоденної діяльності підрозділів БЕБ у сфері трудових, фінансових, управлінських відносин. Іншим завданням є забезпечення матеріально-технічними ресурсами, адміністративними приміщеннями територіальних управлінь БЕБ із дислокацією в обласних центрах.

Водночас БЕБ фактично не забезпечено сучасною комп'ютерною, офісною технікою, проблемою є й використання ліцензійних офісних програмних продуктів, оскільки не передбачено відповідних статей витрат.

У результаті законодавчих змін, а саме прийняття Закону України від 06 жовтня 2023 року № 3415 «Про внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» щодо фінансового забезпечення сектору безпеки і оборони та вирішення першочергових питань», кошторисні призначення для БЕБ було збільшено лише на **254,5 млн грн**, із яких **34,5 млн грн** – нерозподілені видатки з оплати праці та нарахування на оплату праці (обсяг нерозподілених видатків визначено паспортом бюджетної програми на 2023 рік (зі змінами) та погоджено Міністерством фінансів України).

Отже, кошторисом за загальним фондом КПКВ 6491010 «Керівництво та управління у сфері економічної безпеки» (зі змінами) затверджено **758,0 млн грн**, а саме: витрати, що передбачені за загальним фондом державного бюджету на 2023 рік для використання центральним апаратом БЕБ, – 451,2 млн грн, з них **34,5 млн грн** – нерозподілені видатки, та витрати за територіальними органами БЕБ, створеними з липня 2022 року, – 306,8 млн грн.

За січень – грудень 2023 року за загальним фондом КПКВ 6491010 «Керівництво та управління у сфері економічної безпеки» профінансовано видатки в сумі **723,5 млн грн**. Касові видатки за 2023 рік становили **721,0 млн грн** (95 % суми затверджених кошторисних призначень), залишок коштів по кошторису за загальним фондом – 2,5 млн грн.

Дебіторська заборгованість за загальним фондом станом на 01.01.2024 року становить 0,1 млн грн.

Кредиторська заборгованість за загальним фондом станом на 01.01.2024 року відсутня.

ІНШІ ВІДОМОСТІ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БЕБ ТА ВИКОНАННЯ ПОКЛАДЕНИХ НА НЬОГО ЗАВДАНЬ

Нормотворча діяльність

На виконання положень Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» протягом 2023 року забезпечено подальше вдосконалення нормативно-правової бази БЕБ.

Зокрема, на виконання частини п'ятої статті 12 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» наказом БЕБ від 01 лютого 2023 року № 36 затверджено Порядок застосування ризик-орієнтованого підходу в Бюро економічної безпеки України, зареєстрований у Міністерстві юстиції України 27 лютого 2023 року за № 350/39406, що встановлює організаційні засади здійснення діяльності БЕБ з виявлення, оцінювання та визначення ризиків вчинення кримінальних правопорушень у сфері економіки, а також вжиття відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб та в обсязі, що забезпечують мінімізацію таких ризиків залежно від їх рівня.

На виконання частини шостої статті 22 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» наказом БЕБ від 26 травня 2023 року № 170 затверджено Положення про аналітичні продукти Бюро економічної безпеки України, що визначає види, форму та структуру аналітичних продуктів.

Водночас на виконання частини четвертої статті 27 Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» наказом БЕБ від 24 січня 2023 року № 26, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 01 лютого 2023 року за № 204/39260, затверджено Положення про службове посвідчення працівника Бюро економічної безпеки України, що визначає механізм оформлення, виготовлення, видачі, обліку, зберігання та повернення службових посвідчень працівників БЕБ, а також зразок такого посвідчення.

Крім того, на виконання підпунктів 30, 31 пункту 6 Положення про Бюро економічної безпеки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 жовтня 2021 року № 1068 «Деякі питання організації діяльності Бюро економічної безпеки України» (зі змінами), протягом звітнього періоду здійснювалася робота з напрацювання пропозицій щодо вдосконалення законодавства України.

З метою забезпечення ефективного виконання завдання з розроблення пропозицій щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та подання їх в установленому порядку Кабінету Міністрів України здійснено таку роботу.

У рамках напрацювання пропозицій щодо змін до законодавчих актів України на розгляд Кабінету Міністрів України внесено такі проєкти актів, розробником яких є БЕБ:

- проекти законів України «Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії з коштами бюджетів Європейського Союзу» та «Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України щодо відповідальності за незаконні дії з коштами бюджетів Європейського Союзу» на виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони;

- проєкт Закону України «Про внесення змін до статті 37 Закону України «Про військовий обов'язок та військову службу» щодо удосконалення правового регулювання окремих питань військового обліку» з метою удосконалення ведення військового обліку осіб, які проходять службу в БЕБ. Зазначений проєкт закону внесено на розгляд Верховної Ради України Кабінетом Міністрів України як суб'єктом законодавчої ініціативи та зареєстрований за № 10292 від 27.11.2023;

- проєкт Закону України «Про внесення зміни до статті 136 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» щодо включення БЕБ до переліку органів, на запит яких надається інформація, що становить професійну таємницю.

БЕБ розробило проекти актів Уряду, які надалі прийняті як:

- постанова Кабінету Міністрів України від 26 травня 2023 року № 527 «Про внесення змін до Положення про Бюро економічної безпеки України» щодо самопредставництва БЕБ в судах;

- постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2023 року № 476 «Про внесення змін до пункту 1 постанови Кабінету Міністрів України від 22 березня 2017 року № 176» щодо надання БЕБ права використовувати на відомчих транспортних засобах спеціальні звукові та світлові сигнальні пристрої;

- розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 жовтня 2023 року № 934-р «Про внесення змін до деяких розпоряджень Кабінету Міністрів України щодо забезпечення виконання додаткових міжнародних зобов'язань Бюро економічної безпеки» щодо визначення БЕБ компетентним органом з питань співробітництва з урядами Німеччини, Австрії та Литви у сфері боротьби зі злочинністю.

Прагнучи забезпечити економічну безпеку України, беручи до уваги повномасштабну збройну агресію російської федерації та безпосередню участь у ній республіки білорусь, БЕБ розробило проєкт акта Уряду, прийнятого як постанова Кабінету Міністрів України від 07 листопада 2023 року № 1155 «Про зупинення дії Угоди про співробітництво у боротьбі зі злочинами у сфері економіки в частині відносин Уряду України з урядами російської федерації та республіки білорусь».

Задля ефективного виконання повноважень БЕБ на території Київської області та міста Києва, враховуючи специфіку здійснення господарської діяльності на цих територіях, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 30 березня 2023 року № 281 «Деякі питання територіальних органів Бюро економічної безпеки», проєкт якої розробило БЕБ, Територіальне управління БЕБ у м. Києві та Київській області ліквідоване, натомість утворено Територіальне управління БЕБ у м. Києві та Територіальне управління БЕБ у Київській області.

Водночас для недопущення припинення повноважень Ради громадського контролю при Бюро економічної безпеки України постановою Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2023 року № 971 «Про внесення змін до Положення про Раду громадського контролю при Бюро економічної безпеки України», проєкт якої розробило БЕБ, повноваження чинного складу Ради громадського контролю при Бюро економічної безпеки України продовжено на час дії воєнного стану в Україні.

При цьому виданими впродовж 2023 року наказами БЕБ удосконалено власну нормативно-правову базу органу, зокрема: удосконалено окремі аспекти проходження служби особами, які мають спеціальні звання БЕБ, та проведення конкурсного відбору на атестовані посади в БЕБ; урегульовано порядок проведення медичної (лікарської) експертизи кандидатам на службу в БЕБ та особам, які мають спеціальні звання БЕБ; регламентовано порядок оформлення документів для призначення пенсій особам, які мають спеціальні звання БЕБ, які звільняються зі служби; внесено зміни до Регламенту роботи конкурсних комісій БЕБ, порядку проведення психологічного тестування кандидатів на посади, що передбачають спеціальні звання БЕБ, та порядку проведення психофізіологічного опитування із застосуванням поліграфа.

Крім того, забезпечено залучення до БЕБ кваліфікованих працівників шляхом урегулювання порядку стажування громадян з числа молоді в центральному апараті БЕБ; забезпечено врегулювання порядку заохочення працівників БЕБ, зокрема, шляхом дострокового присвоєння чергового спеціального звання БЕБ.

Покращено правову основу протидії правопорушенням у сфері економіки шляхом внесення змін до Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення уповноваженими посадовими особами БЕБ та Інструкції про порядок приймання, реєстрації та розгляду заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, віднесені законом до підслідності БЕБ.

Удосконалено порядок здійснення перевірок на доброчесність та моніторингу способу життя працівників БЕБ.

Підвищено ефективність діяльності БЕБ з деяких організаційних питань: запроваджено проведення телефонної «гарячої лінії» в БЕБ, удосконалено правила пропускнуго режиму на територію БЕБ, покращено правове регулювання діяльності територіальних управлінь БЕБ.

У 2023 році на виконання плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік та плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2023 рік напрацьовано зміни до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» з метою вдосконалення правового регулювання діяльності БЕБ, які надсилалися заінтересованим органам для опрацювання.

Проте надалі виникла потреба в розробленні змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» з метою перезавантаження БЕБ на виконання зобов'язання України перед МВФ відповідно до меморандумів про економічну та фінансову політику та рекомендацій Європейської Комісії, наданих у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення ЄС 2023 року.

З метою виконання зобов'язань України щодо перезавантаження БЕБ народні депутати України зареєстрували у Верховній Раді України власні законопроекти – за реєстраційним № 10088 від 25.09.2023 та реєстраційним № 10088-1 від 10.10.2023.

Поряд із законодавчими ініціативами народних депутатів України в рамках Міжвідомчої робочої групи при Міністерстві фінансів України щодо розробки законодавчих актів щодо перезавантаження БЕБ триває розроблення урядового законопроекту щодо внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України».

Крім того, напрацювання змін до законодавства з метою перезавантаження БЕБ за дорученнями Уряду здійснювали Міністерство юстиції України та Міністерство економіки України.

Зокрема, Кабінетом Міністрів України подано на розгляд Верховної Ради України проекти законів про внесення змін до Закону України «Про Бюро економічної безпеки України» щодо удосконалення роботи Бюро (реєстр. № 10439 від 29 січня 2024) та про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України та інших законодавчих актів щодо удосконалення роботи Бюро економічної безпеки України (реєстр. № 10440 від 29 січня 2024), які розроблені Міністерством юстиції України.

Однак, зважаючи на те, що всі вищезазначені законодавчі ініціативи не повністю охоплюють реалізацію зобов'язань України перед МВФ відповідно до меморандумів, а також не забезпечують комплексного вирішення всіх питань діяльності БЕБ, що потребують удосконалення правового регулювання, БЕБ надало Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної

політики, Міністерству фінансів України, Міністерству юстиції України та Міністерству економіки України власні зауваження та пропозиції.

Зокрема, БЕБ запропонувало внести такі зміни до законодавства з метою посилення інституційної спроможності БЕБ, а також вирішення першочергових проблемних питань, які потребують правового врегулювання: законодавче визначення поняття рекомендацій БЕБ та інформаційного документа; забезпечення обов'язковості виконання рекомендацій БЕБ щодо усунення та мінімізації виявлених ризиків; удосконалення порядку отримання БЕБ інформації для аналітичної діяльності; упорядкування порядку проходження атестації особами, які мають спеціальні звання БЕБ; урегулювання особливостей призначення негласних штатних працівників; упорядкування співвідношення спеціальних звань БЕБ з іншими спеціальними, а також військовими званнями; визначення граничного віку перебування на службі в БЕБ; удосконалення окремих питань проходження служби особами, які мають спеціальні звання БЕБ; удосконалення порядку здійснення БЕБ захисту власних працівників та осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві; удосконалення питань виплати грошового забезпечення та оплати праці; удосконалення питань роботи дисциплінарної комісії БЕБ; покращення порядку звітування БЕБ про свою діяльність.

У 2024 році БЕБ не припинятиме роботи з метою вдосконалення правового регулювання діяльності органу та забезпечення його ефективності діяльності. Зокрема, БЕБ забезпечить розроблення законопроектів на виконання плану пріоритетних дій Уряду, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2024 року № 137-р, та Плану законопроектної роботи Верховної Ради України на 2024 рік, затвердженого Постановою Верховної Ради України від 6 лютого 2024 року №3561-ІХ».

До того ж протягом 2024 року БЕБ продовжуватиме напрацьовувати пропозиції щодо вдосконалення актів законодавства України, зокрема щодо внесення змін до нормативно-правових актів з питань усунення передумов створення схем протиправної діяльності у сфері економіки.

Наприклад, заплановано розроблення змін до Кримінального кодексу України щодо посилення відповідальності за ухилення від сплати податків, змін до законів України «Про судову експертизу», «Про страхування», «Про військово-цивільні адміністрації», «Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України» з метою подальшого посилення інституційної спроможності БЕБ та забезпечення ефективної взаємодії БЕБ з іншими органами державної влади.

Укомплектування органу

Рівень укомплектованості БЕБ станом на 01 січня 2024 року становить 26,5 %.

Протягом 2023 року оголошено та забезпечено проведення 7 конкурсів на зайняття вакантних посад гласних штатних працівників, які мають спеціальні звання БЕБ, у центральному апараті та територіальних управліннях БЕБ.

За результатами цих конкурсів призначено на посади гласних штатних працівників, які мають спеціальні звання БЕБ: у центральному апараті БЕБ – 86 осіб, у територіальних управліннях БЕБ – 247 осіб.

Загалом для участі в конкурсі претенденти подали 2 059 заяв, із них 577 заяв – на зайняття вакантних посад у центральному апараті БЕБ, 1 482 заяви – у територіальних управліннях БЕБ.

У 2023 році до БЕБ прийнято 530 працівників, із них переможці конкурсів на посади, які передбачають спеціальні звання, – 333 особи; на посади державної служби – 162 особи; особи, які уклали трудовий договір із БЕБ, – 35 осіб.

Фактична чисельність працівників БЕБ станом на 01 січня 2024 року становить 1 059 працівників (центральный апарат – 514 осіб; територіальні управління БЕБ – 545 осіб).

У 2023 році працівникам БЕБ присвоєно вперше 336 спеціальних звань.

Крім того, 9 працівників БЕБ призвані на військову службу.

У зв'язку з набранням чинності 12 жовтня 2023 року Законом України від 20 вересня 2023 року № 3384-IX «Про внесення змін до деяких законів України про визначення порядку подання декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, в умовах воєнного стану» відновлено процедуру проведення перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», стосовно осіб, призначених у період дії воєнного стану.

У 2023 році розпочато проведення перевірки, передбаченої Законом України «Про очищення влади», стосовно 49 державних службовців та 13 осіб, які мають спеціальні звання БЕБ.

Організація ведення військового обліку в БЕБ

Військовий облік у БЕБ ведеться відповідно до вимог Порядку організації та ведення військового обліку призовників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 року № 1487.

У 2023 році забезпечено:

- проведення перевірки наявності військово-облікового документа під час призначення / прийняття на роботу та ознайомлення з правилами військового обліку;

- надсилання повідомлень про зміну облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів з-поміж державних службовців та осіб, які уклали трудовий договір із БЕБ;

- ведення списків персонального військового обліку та відомості оперативного обліку, внесення актуальної інформації про прийняття / звільнення та зміни облікових даних призовників, військовозобов'язаних та резервістів, формування і зберігання справ військовозобов'язаних працівників БЕБ;

- проведення звіряння даних списків персонального військового обліку з обліковими документами у відповідних районних (міських) територіальних центрах комплектування та соціальної підтримки, органах СБУ, підрозділах Служби зовнішньої розвідки;

- оповіщення працівників БЕБ про їх виклик та необхідність прибуття на вимогу територіальних центрів комплектування та соціальної підтримки.

Організація підвищення рівня професійної компетентності працівників БЕБ

З метою забезпечення організаційного розвитку БЕБ, запроваджено процедуру адаптації для новопризначених працівників, яка передбачає пристосування працівників, затверджено індивідуальні програми професійного розвитку. Забезпечено організацію і проведення підвищення кваліфікації осіб, які мають спеціальні звання БЕБ.

У 2023 році відповідно до Порядку залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 року № 153, Порядку підготовки, схвалення та виконання плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках ТАІЕХ, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 вересня 2020 року № 813, подано проєктні пропозиції з метою залучення міжнародної технічної допомоги Європейської Комісії у рамках ТАІЕХ.

Для налагодження співпраці та встановлення робочих контактів БЕБ звернулося до Міністерства економіки та фінансів Республіки Корея, яке організовує програму обміну знаннями «Knowledge Sharing Program» (KSP), стосовно можливості професійного навчання за рахунок міжнародної технічної допомоги та інших форм міжнародного співробітництва, а саме участі в Програмі обміну знаннями (KSP), з питань розбудови інституційної спроможності та ефективної комунікації, а також з питань посилення кадрової політики державних інституцій, на які покладено завдання щодо протидії злочинам, що впливають на функціонування економіки держави.

Гендерний портрет штату БЕБ

З метою формування планів реалізації Державної стратегії забезпечення рівних прав та можливостей чоловіків і жінок на період до 2030 року, яка схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 серпня 2022 року № 752-р, проведено анонімне опитування серед працівників / працівниць БЕБ, сформовано висновки та пропозиції для реалізації у 2024 році.

Цивільний захист працівників БЕБ

З огляду на збройну агресію російської федерації проти України, що спричиняє безпекові, організаційні та інші проблеми, протягом 2023 року БЕБ здійснювало заходи, спрямовані на забезпечення цивільного захисту працівників та сталого функціонування в умовах особливого періоду.

БЕБ облаштувало найпростіші укриття в окремих адміністративних будівлях, де розташовані підрозділи БЕБ, створивши в таких укриттях умови для тривалого перебування працівників у разі небезпеки, а також для продовження здійснення делегованих повноважень. У найпростіших укриттях створено та залежно від потреби оновлюються запаси води, їжі, медикаментів, забезпечено наявність пожежного інвентарю та додаткових (резервних) джерел енергопостачання на випадок тривалих порушень режиму енергозабезпечення та налаштовано резервні канали зв'язку.

Організація та здійснення внутрішнього контролю в БЕБ

У 2023 році в БЕБ забезпечено функціонування системи внутрішнього контролю, а саме: затверджено Інструкцію з організації та здійснення внутрішнього контролю в БЕБ та визначено особу, відповідальну за здійснення внутрішнього контролю в БЕБ, зібрано та проаналізовано інформацію від структурних підрозділів центрального апарату БЕБ щодо опису внутрішнього середовища, ідентифікованих ризиків, сформовано та затверджено Зведений реєстр ризиків на 2023 рік (з високим ступенем впливу на цілі установи), сформовано План управління ризиками на 2023 рік.

Протягом року здійснено моніторинг стану організації та функціонування системи внутрішнього контролю в частині ідентифікованих та оцінених ризиків за 2023 рік, сформовано та затверджено зведений реєстр ризиків на 2024 рік з високим ступенем впливу на цілі установи, затверджено План управління ризиками на 2024 рік та План заходів удосконалення внутрішнього контролю в Бюро економічної безпеки України на 2024 рік.

Розвиток ІТ-інфраструктури

На виконання законодавчо визначених повноважень в частині забезпечення кіберзахисту та технічного захисту інформації вжито низку заходів:

- налаштовано резервне копіювання (резервні копії) серверів та серверних потужностей, що забезпечують функціонування ІТ-інфраструктури БЕБ шляхом зберігання віртуальних серверів на власних програмно-апаратних засобах системи зберігання даних;

- побудовано резервний канал зв'язку шляхом впровадження сукупності програмних (програмно-технічних), технічних засобів мультимедійного зв'язку та системи обробки, збереження і передачі даних, а також засобів криптографічного та технічного захисту інформації, призначених для забезпечення обміну відкритою інформацією та/або інформацією з обмеженим доступом із суб'єктами інформаційних відносин;

- модернізовано внутрішню мережеву структуровану кабельну систему;

- побудовано абонентський пункт доступу до Національної системи конфіденційного зв'язку, який забезпечує захищений доступ до автоматизованих інформаційних і довідкових систем, реєстрів, банків (баз) даних, держателем (адміністратором) яких є державні органи або органи місцевого самоврядування;

- впроваджено комплексну систему захисту інформації (КСЗІ) в абонентському пункті спеціальної інформаційно-комунікаційної системи органів виконавчої влади Національної системи конфіденційного зв'язку в БЕБ;

- створено шифрований захищений канал зв'язку доступу державних інформаційних ресурсів МВС та Європолу;

- розгорнуто ІТ-інфраструктуру для обміну даними із системою електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів «Трембіта»;

- розпочато побудову захищеної мережі з відповідним шифруванням між центральним апаратом і територіальними управліннями БЕБ, що дає змогу безпечно здійснювати підключення до інформаційних ресурсів БЕБ.

З метою запобігання кібератакам на інформаційні ресурси БЕБ з боку міжнародних злочинних угруповань, які систематично вчиняють комплексні цілеспрямовані атаки, здійснюється постійний моніторинг і захист робочих місць користувачів центрального апарату та територіальних управлінь БЕБ.

Протягом 2023 року завдяки впровадженню систем антивірусного захисту з централізованим керуванням виявлено та знешкоджено 4 190 небезпечних об'єктів: троянські програми, віруси, бекдори, шифрувальники та інші види шкідливого програмного забезпечення.

З огляду на військову агресію російської федерації, дію воєнного стану, постійні кібератаки, тривалі ракетні небезпеки, розроблено ряд нормативно-

правових актів, що регламентують порядок безпечного доступу до інформаційних ресурсів, користувачем яких є БЕБ.

Забезпечення належного рівня кіберзахисту та захисту інформації в ІТ-інфраструктурі БЕБ (її інформаційних ресурсах), організація безпечного підключення до інформаційно-комунікаційних систем, держателем (адміністратором) яких є інші державні органи або органи місцевого самоврядування, а також побудова та впровадження єдиної інформаційної системи БЕБ залишається пріоритетним напрямом діяльності БЕБ, спрямованої на реалізацію завдань, визначених Законом України «Про Бюро економічної безпеки України».

Проведення діяльності, пов'язаної з державною таємницею

У 2023 році БЕБ ініціювало відповідно до діючої процедури, покладення функцій державного експерта з питань таємниць на керівництво БЕБ, за результатами якої Президентом України підписано відповідний Указ стосовно покладення вказаних функцій на Директора БЕБ та його першого заступника, що дозволило ефективно виконувати органу правоохоронну функцію (проведення негласних слідчих (розшукових) дій під час досудового розслідування в кримінальних провадженнях, організація оперативно-розшукової діяльності).

З метою впровадження вказаної діяльності розроблені та зареєстровані в Службі безпеки України 38 рішень державного експерта з питань таємниць про віднесення інформації до державної таємниці, на підставі яких до Зводу відомостей, що становлять державну таємницю, внесено зміни.

Крім того, за результатами спеціальної експертизи наявності умов, необхідних для провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею, проведеної Службою безпеки України в січні 2023 року, БЕБ переоформлено спеціальний дозвіл на провадження діяльності, пов'язаної з державною таємницею (далі – Спеціальний дозвіл) першої категорії режиму секретності терміном дії 4,5 роки, що надає можливість продовжувати діяльність, пов'язану з державною таємницею, у тому числі оперативно-розшукову.

Також, Спеціальні дозволи вперше отримано ТУ БЕБ у м. Києві, Київській, Полтавській та Чернівецькій областях, а також переоформлені Спеціальні дозволи ТУ БЕБ у Волинській, Закарпатській, Львівській та Одеській областях.

Криптографічний захист інформації

БЕБ розпочало роботу з побудови власної системи криптографічного захисту інформації. З цією метою утворено підрозділ спеціального зв'язку та

налагоджено взаємодію з Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації України.

Ініційовано роботу щодо забезпечення посадових осіб БЕБ урядовим зв'язком.

Організація документообігу

Протягом 2023 року в БЕБ здійснено реєстрацію кореспонденції:

- вхідної – 41 224 документи;
- вихідної – 39 330 документів;
- звернень громадян – 1 609;
- запитів на отримання публічної інформації – 269;
- листів та звернень громадян, на які не поширюється дія Закону України «Про звернення громадян», – 656;
- розпорядчих документів, у тому числі з грифом «Для службового користування», – 1 408.

Водночас тривала робота із заявниками та запитувачами інформації:

- прийнято понад 6 000 телефонних дзвінків;
- надано понад 4 500 телефонних консультацій;
- опрацьовано понад 8 500 електронних листів.